

Správa NP Malá Fatra

Počet návštevníkov za rok 2024

Správa NP Malá Fatra mala začiatkom roka 2024 v teréne šesť sčítačov monitorujúcich návštevnosť vybraných turistických chodníkov. Sčítače návštevnosti zaznamenávajú absolútny počet v návštevníkov v presnom čase v oboch smeroch turistického chodníka. Počas uplynulého roka bol v doliny Obšivanka sčítač odstránený. Nové sčítače pribudli na troch lokalitách, konkrétne na troch turistických chodníkov v blízkosti hlavného hrebeňa. V roku 2025 teda máme v teréne osem sčítačov – štyri na južnej strane a štyri na severnej strane NP. Medzi najviac navštevované lokality, ktoré sú zároveň najdlhšie monitorované, patria Jánošíkové Diery, Šútovská dolina a Veľký Rozsutec.

Jánošíkové Diery patria suverénne medzi najviac vyhľadávané lokality v NP Malá Fatra počas celého roka. Priemerná ročná frekvencia návštevnosti (t.j. súčet návštevníkov smerom hore a dole) Jánošíkových dier, ktoré sú monitorované od roku 2016, je takmer 260 000 návštevníkov, pričom priemerný počet návštevníkov smerom do Dier za obdobie rokov 2016 – 2024 je viac ako 150 000 ľudí a smerom z Dier je takmer 110 000. Priemerná denná frekvencia za obdobie rokov 2016 – 2024 činí 726 návštevníkov. V roku 2024 bola zaznamenaná druhá najvyššia frekvencia návštevníkov za sledované obdobie. Priemerná denná frekvencia návštevnosti (891 návštevníkov) v uplynulom roku bola takmer o štvrtinu vyššia oproti dlhodobému dennému priemeru. Počas letných prázdnin, t.j. najnavštevovanejšieho obdobia, dosiahla priemerná denná frekvencia návštevnosti viac ako 2300 návštevníkov, pričom v porovnaní s rovnakým obdobím v r.2023 je to nárast o viac ako 400 návštevníkov.

Najnavštevovanejšou lokalitou na južnej strane národného parku je Šútovský vodopád. Chodník vedúci k Šútovskému vodopádu je pomocou sčítača návštevnosti sledovaný od roku 2015. Priemerná ročná frekvencia návštevnosti predstavuje viac ako 50 000 návštevníkov. Tak, ako aj v Jánošíkových dierach, aj na tejto lokalite každoročne takmer polovica celkovej návštevnosti pripadá na obdobie letných prázdnin, t.j. mesiace júl, august.

Envirovýchova za rok 2024

V roku 2024 S-NP Malá Fatra zrealizovala prostredníctvom pracovníčok oddelenia environmentálnej výchovy a ďalších zamestnancov správy celkovo 101 rôznych akcií v oblasti environmentálnej výchovy a vzdelávania, ktorých sa zúčastnilo viac ako 4600 osôb. Po celý rok boli realizované environmentálne výchovno-vzdelávacie programy pre žiakov materských, základných, stredných a špeciálnych škôl či letných táborov, terénne cvičenia pre študentov VŠ, propagačné infostánky na verejných akciách a iné. Zrealizovalo sa 69 prednášok pre 1546 žiakov, 4 sprievody po NCH Diery pre 89 žiakov, 4 sprievody do CHÚ pre 118 osôb, 11 infostánkov pre verejnosť v počte 2010 osôb, 5 akcií čistenia územia s účasťou 706 žiakov, 6 terénnych programov pre 119 žiakov. S-NP Malá Fatra sa aj podieľala na 60. jubilejnom ročníku TOPu (Tábor ochrancov prírody) konaného v ATC Varín s účasťou 35 osôb. Z uvedených akcií bolo 8 zrealizovaných v rámci letných denných táborov pre 177 detí. Akcií sa zúčastnili všetky cieľové skupiny obyvateľstva, vrátane znevýhodnených skupín. Rozdelenie aktivít podľa cieľovej skupiny bolo nasledovné: MŠ - 23 programov /511 detí, ZŠ- 49 akcií/2064 žiakov, SŠ: 8

programov/427 študentov, špeciálne školy: 4 programy/50 detí, odborná verejnosť: 1 akcia/200 osôb, seniori: 1 akcia/30 osôb, invalidi: 1 akcia/8 osôb, široká verejnosť: 13 akcií/1333 osôb.

Video z činnosti environmentálnej výchovy v r.2024:

<https://www.youtube.com/watch?v=L8g0RoB5Yno>

Nové návštevnícke centrum

Správa Národného parku Malá Fatra so sídlom vo Varíne (S-NP Malá Fatra) spolu s ďalšími 8 správami národných parkov na Slovensku odštartovala 13.2.2025 Švajčiarsko-Slovenskú spoluprácu na projekte Ministerstva životného prostredia Slovenskej republiky (MŽP SR) pod názvom „Turisti a príroda spolu“. Partnermi MŽP SR sú správy národných parkov, Ústav prírodných vied, Výskumná skupina pre cestovný ruch a udržateľný rozvoj.

V uplynulom roku bol pre Správu NP Malá Fatra schválený rozpočet 2,3 mil. EUR. Spoločné aktivity pre národné parky Slovenska budú koordinované MŽP SR a budú spočívať vo vytvorení spoločnej identity, mobilnej aplikácie sprievodcu návštevníkov národných parkov, spoločnej webovej stránky, zavedenia komplexného monitoringu návštevnosti v územiach národných parkov a vytvorení stratégie rozvoja udržateľného cestovného ruchu v národných parkoch. Okrem spoločných aktivít, má každá správa národného parku vlastné aktivity. Medzi hlavné aktivity Správy NP Malá Fatra patria:

- výstavba návštevníckeho centra v lokalite Vrátna – Nový dvor (2024 dokončená projektová dokumentácia, začiatok výstavby – 2025, otvorenie NC – 2027),
- obnova náučných chodníkov Diery a Šútovská dolina,
- dotazníkový prieskum názorov návštevníkov NP Malá Fatra,
- sanácia turistického chodníka na Veľký Kriváň a Chleb zo Snilovského sedla spolu revitalizáciou biotopov v ich okolí,
- tvorba a implementácia nových environmentálnych výchovno-vzdelávacích programov pre žiakov materských škôl, základných škôl, stredných škôl a špeciálnych škôl
- a iné.

Rokovania so zapojenými subjektami k návrhu zonácie

počet rokovaní o návrhu zonácie so subjektami (pozemkové spoločenstvá, vlastníci, starostovia, zástupcovia ŽSK, zástupcovia Iniciatívy pre prírodný park Krivánska Malá Fatra) – 32

V uplynulom roku zasadala Rada NP Malá Fatra 2x (5.2. a 7.12.). Medzi najviac diskutované témy patrili:

- zmena Štatútu Rady NP,
- výsledky predrokovania návrhu zonácie a Programu starostlivosti o Národný park Malá Fatra a jeho ochranné pásmo s dotknutými subjektmi,
- pripravované projekty Správy NP Malá Fatra v rámci P Slovensko – opatrenie 2.7.1: „Vypracovanie a realizácia schválených dokumentov manažmentu osobitne chránených častí prírody a krajiny“ a v rámci Programu Švajčiarsko-Slovenskej spolupráce – opatrenie: „Podpora trvalo udržateľného cestovného ruchu a ochrana biodiverzity“ a

- dodatok k Návštevnému poriadku Národného parku Malá Fatra a jeho ochranného pásma upravujúci „športovo-rekreačné aktivity v zimnom období“ (skialpinizmus).

Chovná stanica pri Správe NP Malá Fatra

Chovná stanica pri Správe NP Malá Fatra plní funkciu záchranného zariadenia pre choré, poranené alebo inak poškodené jedince voľne žijúcich živočíchov. Záchrane a následnej rehabilitácii zranených živočíchov sa venujú traja pracovníci Správy NP Malá Fatra. V prípade, že ľudia nájdu vo svojom okolí zraneného živočicha v kompetenčnom území Správy NP Malá Fatra, zavolajú na pohotovostné čísla uvedené na web stránke [npmalafatra.sk](https://www.npmalafatra.sk) - <https://www.npmalafatra.sk/priroda/fauna/zraneny-zivocich/> . Jarné obdobie je obdobím, kedy dochádza k rodeniu a následnej výchove mláďat. Toto obdobie patrí medzi najrušnejšie aj v našej chovnej stanici, kedy je prijímaných najviac zranených zvierat. Do chovnej stanice prijímame zväčša vtáčie druhy, ale výnimočne sú to aj cicavce či plazy. V roku 2024 bolo 176 výjazdov k živočíchom (poranené, otrávené, zrazené, mladé jedince vypadnuté z hniezda). Do chovnej stanice bolo prijatých 41 jedincov. Väčšinou sú to dravce, najpočetnejšia skupina sú sokol myšiar, jastrab krahulec a myšiak hôrny - 19ks, so spevavcov sú to drozd čierny, sýkorka veľká a ostatné napr. dáždovník obyčajný - 13ks, v najmenšom počte je vodné vtáctvo 2ks. Rehabilitovali sme 7ks cicavcov. Z celkového počtu rehabilitovaných živočíchov bol 13ks úhyn a ostatné živočíchy boli vypustené do voľnej prírody. Video niektorých jedincov, ktoré prešli v minulom roku našou chovnou stanicou, je možné si pozrieť na YouTube Národného parku Malá Fatra - <https://www.youtube.com/watch?v=KAAPuOAUgFY> .

Manažmentové opatrenia

Manažmentové opatrenia sa vykonávajú na lokalitách, ktoré by bez zásahu človeka postupne zarástli, čím by na jednotlivých lokalitách zanikli predmety ochrany. Opatrenia sú vykonávané za účelom zlepšenia nepriaznivého stavu chránených a ohrozených druhov a biotopov. V uplynulom roku boli vykonané manažmentové opatrenia na 7 lokalitách s výskytom ohrozených druhov a biotopov európskeho a národného významu. Jednalo sa o vykosenie plochy, vyhrabanie biomasy a jej vynosenie za hranice lokality. V nutných prípadoch boli odstránené aj náletové dreviny - jelša lepkavá, jelša sivá, krušina jelšová, vrby, breza previsnutá atď.

Manažmentové opatrenia v kompetenčnom území Správy NP Malá Fatra vykonávajú na vybraných lokalitách, predovšetkým na mokradiach, prevažne zamestnanci Správy NP Malá Fatra – pracovníci strážnej služby, environmentálnej výchovy či odborní zamestnanci.

Od roku 2022 bola opäť nadviazaná spolupráca s miestnymi záujmovými skupinami – vlastníci či správcovia daného územia, napr. poľovné združenia či urbáre. A tak sa aj tento rok boli manažmentové opatrenia na viacerých lokalitách (napr. PR Goľove mláky a genofondová lokalita Stráne) realizované priamo miestnymi ľuďmi, ktorí dané lokality veľmi dobre poznajú a mali ochotu prispieť k ochrane vzácných biotopov a ohrozených druhov rastlín

Video z manažmentov v Medzihorskej doline:

<https://www.youtube.com/watch?v=FWJvPAEMEPk>